

**Erasmi a Chokier Tractatus absolutissimus de
iurisdictione ordinarii in exemptos, deque illorum
exemptione ab ordinaria iurisdictione**

Mvltis Pontificvm Decretis, Et SS. Congregationis ... Cardinalium
Declarationibus illustratus ; omnibus in iudicio Civili & foro Ecclesiastico
versantibus perquam utilis ac necessarius ; in duos tomos ab ipso Auctore
distinctus

Chokier, Érasme de

Coloniae Agrippinae, 1684

[70. Episcopus an habeat fundatam Jurisdictionem in Masterio suæ
Diœcesis non obstante allegato Privilegio Exemptionis fundato super eo,
quod Monasterium non fuerit visitatum.]

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61886](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61886)

phanis in carceres deductus sit, non potest ipse, in quem via Juris, xentio est facta, de sacrilegio aut violata immunitate Ecclesiastica conquiri, *l. quoniam ff. de aqua pluviaria arc. Menoch. de Adppl. poss. Rem. n. 23. Et 24* à quo non desit Matthias Stephanus Pomeraniæ ducis Consiliarius, *l. de Jurisdictione Ecclesiastica, Et Seculari in imperio exercenda l. 3. p. 1. c. 14. n. 94.* à Catholica alioquin nostra Religione alienus, censens hanc asyli concessionem ab Episcopo, hoc est quasi Episcopalia jura habente, esse impetrandam, & consequenter quæ natura est contrariorum, ab eodem revocandam. *libel. tam natural. ff. de Reg. Jur.* Ex quibus consequens est, obiectioes per debitorum allatas peccare in amphibologiam, nec posse concernere loca exempta, quæ prophano alicui Prælati (qualis est Præpositus primus ab Episcopo Leodiensi.) subiecta sunt, à factis enim locis ad prophana argumentatio tanquam à diversis locis non potest. *Præses loco à separatis.*

QUESTIO LXIX.

- 1. Ecclesiæ immunitati renunciari non potest.
- 2. Confugiens ad Ecclesiæ, blanditus vel aliter extrahitur, & carceri mancipatus, restituendus est Ecclesiæ.
- 3. Etiam si constaret de delicto per Confessionem confugiens.
- 4. Quod intellige, nisi hic.

Non posse, in præjudicium Ecclesiæ tradit Dom. Garzia Mastrillus in Decis. Sicilicet *dec. 169. n. 10. p. 2.* Tiber. Decian. *reprobans Jo. Viscum tract. de Immunit. Eccles. n. 16. in Præf. Crim. l. 6. c. 26. n. 12. Peck. de Jure sistend. c. 9. n. 3.* Itaque si confugiens ad Ecclesiæ, blanditus immunitatis promissa, etiam cum Juramento, aut etiam minus exiverit, restituendus erit Ecclesiæ, quasi decepta & vim passa, *Garzia Mastril. d. dec. 169. n. 13. c. Constit. 17. q. 4. vers. Et ipse Reus duellus, timore ab Ecclesiâ discessit. Remig. d. 16. Clarus § fin. q. 55. n. 6.* Etiam si de delicto constaret per confessionem confugiens ad Ecclesiæ: satis enim est forma Constitutionis Reg. 14. non fuisse ex amissum observatam, ut Ecclesiæ spoliata restitutio concedatur. *c. conquereute cap. item cum quis de rest. spol. Remig. de immunit. Eccles. q. fin. Garzia d. dec. 169. n. 12.* Idque nisi crimen sit à dicta constitutione Greg. 14. exceptum: quia imputandum ei est, qui nimia credulitate deceptus exivit, sanissime Remig. *d. tract. Fel. 26. id quod tamen alii non concedunt, sed in distim. & censent Ecclesiæ esse restituendam. Garzia d. dec. 169. n. 15.*

QUESTIO LXX.

Episcopus an habeat fundatam Jurisdictionem in Monasterio suæ Diocesis non obstante allegato Privilegio Exemptionis fundato super eo, quod Monasterium non fuerit visitatum.

- 1. Identitas non præsumitur, nisi probetur.
- 2. Exemptione Capitis, non censentur exempta membra.
- 3. Exemp-

Non 3

3. Exemptio est stricti iuris, nec extendenda de persona in personam.

4. Exemptionis que tendit in prejudicium tertii, non est facienda extensio ad augmentum superveniens.

Casus ex quo enata est præfens questio talis est. Extant in Diocesi Leodiensi plura Monasteria utriusque sexus ordinis S. Sepulchri, quæ uno excepto, scilicet Trudonensi, subiecta sunt Ordinariæ Jurisdictioni & visitationi. Monasterium illud non repetitur visitatum ab Episcopo vel ejus vicario. Interim ex eo Monasterio prædicantur duæ sorores, & concesserunt ad oppidum Huense ejusdem Diocesis gratiam inibi ædificandi Monasterii sui ordinis. Extracto tandem Monasterio Joannes a Chokier Vicarius Episcopi illud visitare, & clausuram introducere intendit. Montiales visitationem auctoritate quidem delegata Conc. Triden. admittere sunt parati, sed non Ordinaria, idque duplici ratione motæ, quarum prima est, quod per Bullam Clementis VII. enuncietur Exemptæ, 2. quod ejusmodi Exemptionis confirmacionem obtinuerunt ab Urbano VIII. 3. quod Monasterium illud Trudonense ex quo migrarunt, nunquam fuisse visitatum ad ordinario. Quærebatur quid juris respondit Vicarius, Monasterium Huense censei Ordinario subiectum, neque illatenus adducta in contrarium officere præfensionem Episcopi sui Domini, non prima objectio: quoniam prædictæ Montiales non probarunt in erectione Monasterii dicti Oppidi Trudonensis fuisse Ordinis S. Sepulchri, neque enim præsumitur identitas, nisi probetur. *Corn. Conf. 144. n. 11. li. 44. Riminal. Sen. Conf. 161. n. 3. li. 1. Rota dec. 44. n. 2. p. 1. in noviss. Gravelta conf. 198. n. 4. Custr. in l. non hoc C. unde vi, ac ut fuisset ejusdem ordinis S. Sepulchri, ac etiam Exemptum, quod non conceditur, non propterea dictæ montiales fuissent Exemptæ: nam exemptione capitis non censetur concessa Exemptio membrorum. Innoc. in c. ex ore de privileg. & ibi Abb. nu. 1. §. 4. Nam Exemptio est stricti Juris, nec trahenda de persona ad personam, c. sanè c. cum Capella de Privileg. fo. de Ferrar. in for. oppos. contra Instrum. Præterquam quod Exemptionis que tendit in prejudicium tertii non sit facienda extensio ad augmentum superveniens. Ang. in l. si servitus col. pen. in pr. ff. de servit. urb. præd. Albert. Brunus Tract. de Augumento conclus. 9. nu. 8.*

Ad 2. Respondetur, Bullam Confirmationis Urbani VIII. habere Clausulam dammodo sint in usu, cujus ea vis est, ut confirmentur tantum Privilegia quæ præscriptione 40. vel 60. annorum sunt acquisita, ut alibi notavi tom. 2. p. 2. §. 454. ut taceam Episcopum non fuisse vocatum, nam omnibus placuit non esse concedendas exemptiones, nisi citatis iis quorum intereat, conc. Lateran. sess. 10. Felin. in c. cum non h. c. in pr. de præscr. Innoc. in c. dudum de Privileg. An. de Pretis de Jurisd. Episcopi c. 8. n. 1. §. 7.

Ad 3. respondetur, quod Privilegium Exemptionis non suffragetur, eò quod non appareat superiorem exiisse Jurisd. nisi probetur quod venerit casus exercendi, & volens exercere fuerit repulsus, & repulsioni acquieverit. Iona. in c. dilectus n. 3. vers. Possessorum. Ferall. dec. 306. p. 1. Farin. in terminis p. 1. dec. 49. n. 8. & 10.

Nec etiam retulit, quod istæ Huenfes submiserunt se directioni & jurisdictioni PP. Augustinianorum, quia id non potuerunt, ex quo hoc præjudicaret ordinariæ potestati, quæ est favorabilis, & cui Papa præjudicium facere non intendit. *Arg. c. pervenit 18. q. 1. Saph. de Grat. & Exempt. tit. de Rescr. in forma Breu. n. 50. vel Oceanus 14.*

Cum autem Controversia hæc inter dictum Dominum Vicarium & Priorissam ac conventum Monialium S. Sepulchri Oppidi Huenfis esset in Judicium deducta coram Illustriss. & Reverendiss. Domino Petro Aloysio Caraffa, is auditis partium propositionibus, & Juribus utrimque productis, pronunciavit jus Episcopo visitandi illum in eo jure manutenendum, eliminatis inde PP. Augustinianis

Q U Æ S T I O LXXI.

Causæ Collegiarum Exemptorum an possint aliis committi, quam eorum Collegiis sive Capitulis.

- 1. Capitula jurisdictione habent in Capitularibus.
- 2. Ordinarium tamen non habent de jure.
- 3. Nisi habeant consuetudine præscriptam.
- 4. Post uno contrarium, aliud remouetur.
- 5. Per acta nulliter gesta induci lussenden-
tia non potest, ut nec per invalidam cusa-
tionem.
- 6. Ante litem contestationem res est adhuc in-
(tegra.

Causa talis occurrit, Titius convenit Mævium debitorem suum Exemptum coram Judice ordinario, qui causam remisit ad Capitulum, cui Mævius se prætendebat subesse. Titius recurrit ad Nuncium Apostolicum, qui causam committit Sempronio Ecclesiæ Cathedralis Canonico; excipit Mævius se perperam prima in Instantia conveniri auctoritate Nuncii Apostolici postposito suo Capitulo, cui tantquam suo Ordini in immediatè prætendit se subesse. Quæritur quid Juris?

Paucis respondeo, Capitula certis quibusdam casibus Collegas corrigere & particulares quosdam Jurisdictionum actus in eos exercere posse. *Gregor. Sarrus in The-
saur. Theol. Moralium li. 1. cap. 6. nu. 17.*

At vero de jure verius est, jurisdictionem ordinariam in Collegas non habere. *Abb. c. cum causa n. 7. de offic. dec. & in c. ex parte decani n. 2. de Receptis.*

Adjeci de jure, ut excludam consuetudinem, qua Capitula possunt omnimodam ejusmodi jurisdictionem præscribere. *c. cum contingat de foro comp. l. 1. & l. si. c. d. Eman-
cip. l. c. dilectus ubi glo. verb. Consuetudinem de arbit. qualis non probatur in hoc casu
apud acta competere huic Capitulo in Mævium, proinde cum ea nõ sit notoria, judex
eam supplere non potest, prout latius alio in loco ostendi de Juris. ord. in exempt. l. 2. q. 6.*

Præsertim quod implicet contradictionem, aliquem exemptum ab ordinariæ jurisdictione subici immediate Papæ, ut est exemptio Mævii, & nihilominus habere aliquem alium inferiorem à Papa, cujus ordinariæ jurisdictioni subiciatur, ut est ea jurisdictione, quam Mævius suum Capitulum habere asserit in singulos de Capitulo illiusque membra. Obstat enim huic assertioni hæc juris theoria, posito uno contrariorum in esse, remouetur aliud. *l. si inter me & te ff. de excep. Rei Jud. l. Pomponius
S. si in fin. ff. de procurat. preses in loco à contrariis.*

Id